

Problematika sídelních strategií pozdního paleolitu a mezolitu na území Čech a Bavorska

V posledních desíletích podstatně narostl počet lokalit pozdního paleolitu a mezolitu v Čechách a mgr. Vokounová se proto pokusila prozkoumat jejich sídelní strategie. Jde o práci samostatnou a novou, o jakou se zatím v tomto měřítku nikdo nepokusil. Jako hlavní metodu zvolila predikci polohy lokalit. Je to metoda principiálně vhodná, protože správná predikce znamená možnost správně reprodukovat chování pravěkých lidí.

Vokounová na několika místech upozorňuje, že sídelní strategie závisí mimo jiné i na faktorech sociálních a ideologických, ale svoji predikci zakládá výhradně na faktorech souvisejících s praktickou funkcí osad (nadmořská výška, vzdálenost od vodního toku, sklon svahu, orientace ke světovým stranám, pedologické podloží). To je metoda příhodná v rámci procesuálního paradigmatu, ale nikoliv v dalších paradigmatech. Je zřejmé, proč tak autorka postupuje: nálezová základna pozdního paleolitu a mezolitu Čech je svou kvalitou zcela nedostatečná ke kladení rafinovanějších otázek o „sídelních strategiích“, jaké si lze klást například v pozdějších obdobích pravěku (např. struktura areálů aktivit, vertikálnost, nadkomunitní areály, centrálnost některých areálů atd.).

Je jasné, že při tak omezeném počtu predikčních deskriptorů je práce s nimi dosti obtížná – nelze použít přesnějších metod. Vokounová nicméně nakonec docílí predikční mapy a zjišťuje její dobrý souhlas s výchozími daty. Také její nové sběry, nezávislé na vstupních datech, celkem přijatelně s takovou mapou korespondují. Je však nutno si uvědomit, že fyzické charakteristiky osídlení tvoří jen jeho určité pravděpodobnostní limity a lepší korelaci se skutečným výběrem lokalit nelze ani očekávat.

Empirická základna disertace je zpracována vhodným způsobem. Vokounová použila celou řadu formalizovaných metod od databází až po netriviální GIS. Práce by si zasloužila podrobnější výklad o pojmu fuzzy množin, s nímž autorka pracuje (prostřednictvím komerčního softwaru), ale vykládá ho nedostatečně. Mohla by se zde opřít o pionýrskou práci L. Šmejdy, kterou však nikde necituje.

Nepochybným plusem disertace je to, že obdobným způsobem jako Čechy zpracovala Vokounová i část Bavorska (včetně vlastních povrchových sběrů). Je to jedna z prvních prací tohoto druhu a považují ji v tomto ohledu za velmi významnou. Mimořádně hodnotným příspěvkem je také kapitola o sídelní strategii jedné skupiny australských domorodců.

Mgr. D. Vokounová Franzeová vytěžila z archeologických pramenů mnoho vědeckých informací a její doktorskou disertaci doporučuji k obhajobě.